

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE TARTOZÓ SZÖVEGZETEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

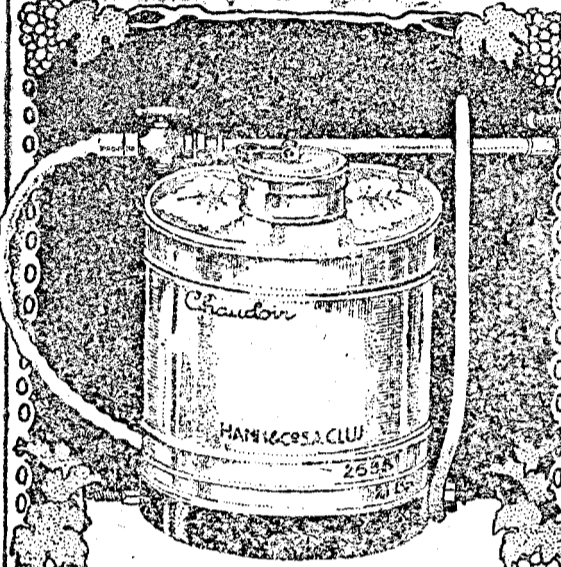
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10. SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 100 lel, klszgdák és tisztviselők részére 50 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. *ford*

A lapfelfigyelő bizottság felfigyelése mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 250 lel Negyed évre 75 lel
Fél évre 125 lel Egyes szám 5 lel

Eredeti **CHAUDOIR**-féle
Vermorel szőlőpermetezők.

Ára tagok részére:
(a dollár mai értéke mellett)

ab raktár Kolozsvár	— Lei 950—
bérmentve bármely posta- állomásra	— „ 1000—

A mezőgazdaság válsága.

Irta: Dr. Ilrig Károly.

Idősebb gazdák még emlékeznek azokra a nehéz napokra, melyekben egész Európa mezőgazdasága fénylőtlen ezült mintegy 30 évvel. Akkor lendült neki a virágzásnak az Észak-amerikai Egyesült Államok gabonatermelése. Ott akkor rengeteg szűz terület volt még, amelyek kiaknázása igen kevés befektetéssel és munkával nagymennyiségű gabonát eredményezett. A települő farmernek nem volt egyéb dolga, mint felgyújtott egy erdőrészt, hagyta állni egy-két évig az irtványt, a lehető legegyszerűbben megmunkálta, bevetette a szűz föld szépen termelt: Ha ez a részlet kimerült, a farmer ment tovább, új friss területre.

Ez a gabona természetesen igen olcsó volt, összehasonlítva az európai országokéval, ahol akkor már minden területet lehetőleg gazdaságosan kellett kihasználni, vagyis úgy, hogy egyfelől minél több termést hozzon, másfelől minél kevésbé merüljön ki, amely követelmények mindegyike sok tőke- és munkabefektetést kívánt. Még így sem volt elegendő gabona, viszont Amerikában nagy feleslegek termeltek. Az olcsó gabona előzönlötte Európát, az itt drágábban termelt gabonának is lenyomta az árát, a mezőgazdaság jövedelmezőségét ezzel a lehető legkedvezőtlenebbé, a gazdákat szegényé, a birtokot eladósdottá tette.

A háborus és azt követő éveknek a mezőgazdaságra kedvezőbb viszonyai voltak tulajdonképpen azok, melyek a legtöbb országban lehetővé tették a kilencvenes évek válságának teljes kiheverését. A nagy kereslet a mezőgazdaság által szolgáltatott élelmiszerek iránt azok árát emelte, amivel szemben a pénz értéke süllyedt; könnyen ki lehetett fizetni a földet terhelő adósságokat. A mezőgazdaság

helyzetének javulása azonban inkább csak látványos volt. A múltból származó adósságokat törlesztette ugyan, de nem tett eleget kötelezettségeinek a jövővel szemben, azoknak, melyek üzemének fejlesztését, vagy legalább is a meglévő fokozatú tartását kívánják.

A mezőgazdasági cikkek fontossága minden hadviselő államban a hatóságoknak különböző intézkedéseit vonta maga után, melyek közül elég az ármaximálásokra, újabb a kivitelezési ilalmakra rámutatni. Ezek következtében a mezőgazdasági termelési ágak összehangja megbomlott, mert a gazda sokszor az ésszerű üzemi beosztás figyelmen kívül hagyásával olyan cikkeket termelt, melyek szabadok voltak, tehát áruk is szabadon emelkedhetett. A bevonulások következtében megcsappant a munkaerő nemcsak számbelileg, hanem hozzáértés tekintetében is; a következők a földet hanyagabb művelése, kiuzsorázása volt. Bármennyire drágult is a gabona, az állat, sohasem tudta elérni az ipari cikkek árát; a gazdasági felszerelés mindjobban romlott. anélkül, hogy pótolni lehetett volna hasznos befektetések (trágyázás stb.) egészen elmaradtak. Az állatállomány megfogyatkozott, mert husára szükség volt; fajlisztasága lezüllyött, mert lehetetlen volt még evvel is törődni. A háborúk befejezése egy a munkától többé-kevésbé elszokott, önmagát fegyelmelni kevésbé képes népet adott vissza; a sok országban beálló forrongások és izgalom pusztításban kerestek kielégülést. A majdnem minden országban elkerülhetetlen birtokreformok felkavarták a birtokviszonyokat, az új gazdák nem mindég a jó gazdák. A pénzügyi viszonyok tekintetében is a háboruban résztvevő államok közt is csak fokozatbeli különbségek vannak, de a tipikus tüneteket, a pénz romlása, a pénzügyi szükség, hitelszerzés nehézsége, ériási hullámmzése, az áraknak mindenütt megtalálhatók és ezek egy termelési ágat sem sújtanak úgy, mint a mezőgazdaságot.

Főlerakati és széthúldési hely:

az E. G. E. géposztályánál,

HANN és Társa

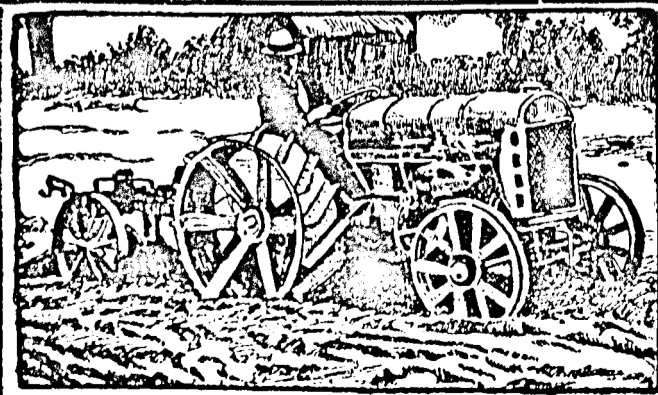
99%-os I/a rézgálic és Raffia-háncs a legjobb minőségben és legolcsóbb napi árban

állandóan raktáron!

CLUJ—KOLOZSVÁR

Str. Regina Maria 11.

Sürgőnycim: **HANNCOMP.** Telef. 2—36.

„Fordson Tractor”-ok

Személy- és teherautók, autó alkatrészek,
mindenféle gazdasági gépek megtekinthetők
és beszerezhetők a

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. *END* Telefon 999. szám

Egy lerongyolt, elerőltenedett, szervezetlen mezőgazdaság áll itten öt háborumentes év után s csak kevesen, a vezetők, a messzenézők látják, hogy a szemhatáron ismét sűrű felhők gyülekeznek. Egy a 30 évvel ezelőttiket hasonló válság körvonalaiból bontakoznak ki, mely azonban — ha idejében észbe nem kapunk és idejében felkészülni nem tudunk — ezuttal egy fokkal kevésbé ellenállóképes az imént felsorolt körülmények miatt elgyengült mezőgazdaságot fog találni.

Válságosnak elég válságos a mai helyzet is. A gazda ma ismét nem az már, aki volt három, vagy öt évvel ezelőt. Még nem éheznek, de már nem keres annyit, mint azelőtt. A buza ára a békebeli aranyértékét sem éri el, holott minden más cikk ma arányban is drágább, mint volt a háború előtt. Maga a mezőgazdaság is — Európában — erősen korábbi színvonalára alá süllyedt. A termésátlagok mindenütt ijesztő módon visszaestek.

A jövő kilátásai pedig igen aggasztók. Már most állítólag 70 millió métermázsa buzafelesleg van a világpiacra, mely elhelyezést keres. Európába nem jöhet, mert drága a fuvar és a rossz valuta nem tudja a nagy árat megfizetni. De mi lesz, ha egyszer az európai pénzvisszonyok megjavulnak és Amerika feleslegei ismét megjelennek? Ott van még Kanada és Délamerika rengeteg kiaknázatlan területével, melyek más és mind nagyobb mértékben művelés alá kerülnek és egyszerre csak az európai mezőgazdaság nyakába zudítják olcsó terményeiket. Bár jóval hosszabb idő múlva, de előbb utóbb az orosz mezőgazdaság is talpraáll: s ez néhány száz millió métermázsa kenyérmagot jelent az európai mezőgazdaságnak, mely egészen biztosan olcsóbb lesz, mint a miénk.

TÁRCA.

Virágok között.

Irta: Dr. Péter Béla.

Aki a virágot szereti, az nem lehet rossz ember. A virág az élet öröme. A virág felvidítja kedélyünket, nemesíti lelkünket. Virággal díszítjük otthonunkat, ha örömet ünnepeink és virágok fölé borulunk, ha sirva zokogunk. A virág megtanít bennünket arra, hogy mi a szép, mert a virág a szépnek személyesítője. Minden virág szép. Csunya virág nincsen, mert ha laikus szemmel nézve nem is tűnik szépnek sok virág, azért ha figyelmesebben vizsgáljuk a szerény külsejű virágot, azon is találunk megcsodálni valót. De a virág érezni is tanít bennünket. A virághoz fordulunk, hogy esztétikai vágyainkat kielégítsük és virágra bizzuk szívünk legbelsőbb titkainak a tolmácsolását. Mert a virágnak nemcsak szép a külseje, hanem a virágnak van lelke is, a virág az érzelmek dus áradását leheli ki a kelyhéből.

Virágok között zajlik le a gazda élete. Szivrepesve várja, mikor megy már el a hó, mikor csalsa ki a tavaszi napsugár az első virá-

Ezek a jövő nagy kérdései egy vigasztalan jelenben. A gazda nem akarja látni őket s a jelen hajából is nem akar, vagy nem tud szabadulni; úgy szánt-vet, szalmaszállal a foga közt, mint ezelőt husz. vagy ötvenévvél és a jó Istentől vár mindent. Az pedig csak azon segít, aki magamagán segít. A 30 év előtti válság váratlanul jött; a mált előrelátjuk és tudjuk; a legnagyobb szégyen volna, ha nem tudnók megelőzni.

A szénafélék takarmányozásáról.

Irta: Neumann Lajos.

Széna alatt értjük a légszáraz zöldtakarmányokat, s mindig a zöldtakarmányból nyerjük azt részint szárítás, részint kazalozás, azaz erjesztés folytán, amely műveletekkel a minimumra csökkentjük az illető takarmány víztartalmát. Különösen az erjesztéssel egy bizonyos mennyiségű szerves alkatrészt is veszít a zöldtakarmány. Miután a szerves alkatrészből, mely éppen tápláló, megy veszendőbe a szénakészítésnél, a zöld takarmány többet ér, mindamelllett a szénának ép oly jelentősége van a takarmányozásnál, mint a zöldtakarmánynak, mivel az állatok részére a téli időszakban zöldtakarmány helyett conservált takarmányról kell gondoskodni. A conservált takarmányok között pedig a széna egyike a legtápdusabb takarmánynak. A széna nehezebben emészthető, mint a zöld takarmány, miért is fiatal és növények állatokat csak idővel foghatunk szénateetésre. A szénafélék között legtápdusabbak a különféle fűkeverékekből álló réti szénafélék, melyek a legtermészetesebb téli takarmányok, miután itt az egyes fűfélék egymást kiegészítik. A szénát háromféle osztályba sorozhatjuk

minősége szerint és pedig van jó, kdv'sbé jó és gyenge széna. Minél több van benne a pillangós virágnak osztályába tartozó növényekből, annál jobb minőségű a széna, ellenkezőleg minél kevesebb van ezekből a szénában, rendszeren annál több van benne a sovány fűfélékből s az ugynevezett savanyu fűvekből. A gyengének minősített széna már csaknem kizárólag savanyu fűveket tartalmaz. A széna minőségét befolyásolja a szárítás sikere is. Így az esőt nem ért széna, mely zöld színét is megtarja jobban, mindig jó széna, legyen bár gyengébb minőségű. Ellenkezőleg az esővert széna, mely halványzöld színű, gyengének minősítendő. A romlott széna, mely sárgás barna színű, nem is sorolható egyáltalában ezen osztályokba, tápértéke oly csekély. A rossz kazalozás, illetőleg részben a rosszul végzett szárítás folytán is penészes, fülledt szénát kapunk, melynek hasonlóképpen, mint a romlott szénának, nincs tápértéke, az ilyen szénát kellemetlen szagáról felismerhetjük. De nemcsak a romlott és penészes vagy ázott szénának van meg a maga különös szaga, hanem a jó szénának is, melynek azonban illata kellemes és általában is közkedvelt. Ez igen fontos az állattenyésztőre, miután ezen szagja után a széna jó-ágát gyorsan és biztosan megállapíthatjuk. A jó szénának az illatos szaga az illó olajoktól származik. A szénának conserválódó takarmányt évente 2—3 szor szokták kaszálni s az első kaszálás után nyert szénát anyaszénának nevezzük. A második és harmadik kaszálás (és ha van, a többi is) sarju széna néven ismeretes. Az, hogy az első kaszálású anyaszéna vagy pedig a sarju széna jobb-e, az több körülménytől függ és pedig elsősorban a takarmányszárítás és elkészítés módjától, az időjárástól, úgy, hogy vannak

got, hogy rá mehessen a gazda a táblára és megkezdhesse a tavaszi munkálatokat. Virág megjelenése hirdeti a tavaszt, az új élet ébredését, virág jelzi az őst is, a halált. Amint az árokparton megjelenik a martilapu fénylő sárga virága, hozzálát a gazda a vetéshez, amikor pedig az őszi kikirics a rétet díszíti, akkor hozzáfogunk a betelelődéshez.

De nemcsak a gazda munkálatait jelzi egy-egy virág megjelenése, hanem amely hol örömnapot, hol bánatos órát jelent; symbolum, amely szívre hat. Babona és néphit, népszokás és áhitat bizonyos virágokhoz fűződik. A hívő lélek az oltár elé viszi virágait megszentelésre, hogy velők hitet és megnyugvást vigyen haza az otthonába. Virágvasárnapon szentelik meg a fűzbarkát és Nagyboldogasszony napján szenteli meg a német nép azt a virágcsokrot, amelyet kilencféle mezei virágból összeállít, hogy megszentelve egy esztendőn keresztül évjá meg a házat minden bajtól és bánattól. Bölcsönktől sirunkig kíséri a virág. A kis bokréttától a nagy koszorúig. A falusi legény éppugy hódol a virág kultuszának, mint a nagyvárosi szalon gavallérja.

Sokan csak a szagos virágot szeretik,

mert azt mondják, hogy a szagtalan virág „hideg virág.” A szagtalan virágnak csak a külseje szép, az élet belső tartalma, a kellemes meleg érzelmé, az illatával árad szét.

A tavasz első virágai között az illatos ibolya a dédelgetett kedvencünk és ha a rózsának nem lenne kellemes illata, akkor ő nem volna a virágok királynéja. A nyár virágai között a liliom és a szegfű bájos el bennünket kellemes illatával és bizonyára azért választották mind a kettőt nemzetek és nemzetségek jelvényévé; mind a két virág szerepel címerekben. A cserépvirágok között tavasz elején a jácint, nyáron a tubarózsa kedveskedik nekünk átható illatával. Ezekkel szemben milyen szép a télvíz idején nyíló kamélia, de mert nincsen illata, azért „hideg virág.”

Virágok adják nekünk az illatszereket és ha kellemesebbé akarunk lenni környezetünkre, utáztott és imitált virágillattal szagosítjuk magunkat.

Minden virág egy-egy örömtanya, feldíszített lakodalmi ház, ahol terített asztallal várják a lakodalmi vendégeket. A ki- és bejáró méhecskék halomra gyűjtik a virágokból szedett mézet, hogy életünket megédeshessük

Gazdák

**Biztosító Intézet
Részv.-Társaság**

Székhelye: Arad. Vezetőképviselőségek: Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron, Nagyváradon, M. vásárhelyen, Déván, D.-sz. máriánban, Gy.-fehérváron, Szatmáron, N.-enyeden és Tordán. Elfogad tűz, lég, élet, állat, betörés, lopás, baleset, szavatossági, kiháztítási stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

esztendők, midőn a legjobb igyekezet mellett is, hol az első kaszáláson, hol pedig a sarjuszéna sikerül jobban. A jó széna a következő alkatrészeket bírja: száraz anyag tartalom 95%, emészthető fehérje 6% és keményítő tartalom 40% általában.

Az egyes szénát szolgáltató zöldtakarmányok között első helyen állnak a here, a lucerna és a zabosbúkköny, melyek kitűnő szénafélét adnak s mint ilyenek a fejős tehéneknek, ugyszintén lovaknak, de a hizó állatoknak is elsőrendű takarmányát képezik. Ezenkívül még a muhar szénának van nagy jelentősége, melyet a ló igen szeret. A ballacin, melyet ugyan ritkábban vetnek, mint a már itt felemlítetteket, egyike szintén a legtermészetesebb takarmánynak és összetételében is a gypszenát legjobban megközelíti.

Az erdélyi mezőgazdaság állapota.

Időjárás: A hosszan tartó szárazságot június hó első felében több vidéken kiadós esőzések váltották fel, bővebb esőzések Erdély déli részeiben voltak, hol helyenként felhőszakadásszerűen esett. Az északi és a nyugati megyékben kevesebb csapadék volt, helyenként alig számbavehető mennyiséggel, a hőmérséklet az esőzések utáni lehűléstől eltekintve normális volt. Gyakori jégesőről és viharokról panaszkodnak számos vidéken, emellett árvíz károk is vannak.

Mezőgazdasági munkálatok: A sik vidéken a kézi munkaerő a kapásnövények kapálásával, takarmány kaszálással és a korai gabonák aratásával foglalkozott, a vidéken az őszi árpa és rozsok aratása befejezéshez közeledik, a hegyvidéken a kézi munkaerő hasonlóképpen, főleg kapálással, gyomlálással,

vele. Ime tehát a virágok nemcsak lelki gyönyörűséget, hanem testi élvezetet is nyújtanak nekünk.

Mindenkinek az életében jut szerepe a virágnak. Virágok szövik át mindennapi életünket. Még a legmostohább sorsba került ember is találkozik élete pályáján egy egy virággal. Én is virágok között futottam meg életem pályáját. Engemet is kísér a virág utaimon, úgy a magánéletben, valamint hivatalos ténykedésben.

Az én életem boldogsága virágcsokorral kezdődött és életem tragédiáját is nyilóvirág kísérte. Amikor azt mondták, hogy „nyilik az őszi rózsák,” akkor pillantottam meg a világot és gyermekkorom kedves emlékei között ott szerepel a hagyományos születésnap tortán az őszi rózsával díszítve. Életem tavasza nekem is hozott nyilóvirágot. Szívem érzelmeit élővirágokra bízom és beszédes virágok csokrának a tolmácsolása hozta házamba életem párját. Nekem is nyílt életem rózsája, de sajnos csak rövid ideig, tulkorán tört le az élet vihara. Mikor nyílt az őszi kikirics, mély gyászba borultunk.

A tavasz virágai hoztak össze bennünket; virágok díszítették otthonunkat, virágok vettek körül bennünket a boldogság óráiban és az apró gyermekeink szedte kikiricscsokor volt szereteitünk utolsó jelképe az ő kezében, mielőtt örökre lehunyta a szemét.

Virágok között folyt le hivatalos életem is. Virágokkal foglalkoztam hivatalosan, virágokat vittem tehát otthonomba is. Így szövé-

kaszálással és gyűjtéssel foglalkozik, hasonló munkák folytak a hegyvidéken is. Az igás munkaerő takarmány szállítással és ahol az esőzés megengedte ugarolással foglalkozik.

A vetések állapota: Őszi buza, általánosságban jó közepes termést ígér, helyenként erősebben rozsdás és gyomos, ilyen helyeken a termés csak közepes lesz. *Tavaszi buza*, termés kilátások gyengék vagy gyengén közepesek, legtöbb helyen erősen gyomosak. *Árpa*, őszi aratás alatt, jó és helyenként kitűnő termés eredménnyel, a tavaszi csak közepes termést ígér. *Zab*, gyengén kelt, helyenként gyomos és lassan fejlődik és kevés kivétellel jó termést ígér. *Tengeri*, legtöbb helyen jól fejlődik és kevés kivétellel jó termést ígérnek. *Burgonya*, szépen fejlődik, termés kilátásai jók. *Kertivetemények, bab és hüvelyesek, kender és len* fejlődése a szárazabb vidékektől eltekintve közepes, vagy jó, kevés helyen csapadék hiány miatt gyenge. *Cukor- és takarmányrépák* fejlődése közepesen jó. *Mesterséges takarmányok, rét és legelő* a csapadék hiányos vidékek kivételével jók. *Szőlő* fejlődése közepesen jó. *Gyümölcstermés* gyengén mutatkozik.

Állatállományok egészségi állapota általánosan jó, helyenként száj- és körömfájás, sertésvész és lépfene fordul elő.

Törvények és rendeletek.

Az érsekségek és püspökségek erdőjárásának.

A hivatalos lap június 11-iki száma a következő miniszteri rendeletet közli:

Mi földművelésügyi és uradalmi miniszter tekintetbe véve az Erdély, Bánát, Körösvidéke és Máramarosra vonatkozó agrárör-

dőit át magánéletem és tudományos működésem is a nyilóvirágok bokrétaival.

A tavasz ébredésekor évről-évre kiveztem tanítványaimat a mezőre, a rére és az erdőbe, hogy megismertessem velük vidékünk virágflóráját. Ők odakünn a szabadban tanulták megismerni a sokféle virágot, haza vitték őket, leprselve eltették és megőrizték maguknak későbbi napjaikban való emlékeztetőül. Nekem pedig csak ez emléke maradt meg az immár elmúlt szép és kedves óráknak. De a virágok tanulmányozása közben nemcsak a virág esztetikája költötte le a figyelmemet, hanem a fiatal gazganemzedék szemét arra irányítottam, hogy melyik a jó és hasznos és melyik a rossz vagy gonosz növény nyilóvirága. Aztán bele merülve a virág életének mystériumába, azokat a titkos hatással legyenek az ember és az állatok egészségére. Megismerve a virágban rejtőzködő titkos gyógyító erőket cikkek és könyveket írtam a növényeknek ezen szerepéről, valamint annak közgazdasági jelentőségéről és ezen munkálkodásomhoz kitűnő segítőként szegődött hozzám életem párja, aki művészi ecsetjével megörökítette tanulmányozott virágaimat.

Verőfényes, napsugaras otthonom volt. Meleg fészek volt az. Csendes kis családi körben ülünk, én írtam, ő pedig festett. Három kis gyermekünk játszadozott körülöttünk. Az otthon központja, élető napja az a bájos nő volt, a ki műveltségével és tehetségével mun-

vény 6 ik szakaszának 8-ik bekezdését, amelynek alapján kisajátítás alól mentesítendő azon erdő vagy az erdőnek azon részei, amelyek a közérdekű jogi személyek rendes tüzi és épületefa szükségletének fedezésére szolgál, tekintetbevéve, hogy a fenti rendelkezés szerint csak azon érsekségeknek és püspökségeknek volna erdő hagyható, amelyeknek erdejeik voltak, viszont az ortodox és gör. kath. érsekségek és püspökségek nagyobb részét erdő nélkül maradnának, tekintetbevéve, hogy minden érsekség és püspökség mellett vannak különböző intézetek, mint szemináriumok, árvaházak stb., melyeket az érsekség tart fenn, tekintetbevéve, hogy az állam köteles az érsekségeknek és püspökségeknek és intézményeiknek a szükséges fát rendelkezésére bocsájtani és ha bizonyos kiterjedésű erdőt adna használatra, hogy ebből fedezzék a szükségleteiket, azáltal az állam mentesül a fűtéshez szükséges költségektől, elrendeljük:

1. szakasz. Megengedtetik, hogy minden erdélyi érsekségnek 1000 holdig és püspökségnek 600 holdig, viszont a régi királyságban és Bukovinában minden érsekségnek 500 hektárig és a régi királyságban és Beszarábiában minden érsekségnek 300 hektárig terjedő erdő adassék teljes használatra.

2. szakasz. Tulajdonjog az államé marad, a kihasználás az erdészeti személyzet felügyelete alatt a jóváhagyott üzemerterve alapján történik, a kihasználás és az őrzés a kihasználókat terheli. Az erre a célra szolgáló részeket az erdészeti személyzet fogja kijelölni az érsekségek és püspökségek kiküldöttjeivel egyetértésben, az állam erdőiből vagy pedig a kisajátított erdőkből, amelyek az érsekség és püspökség székhelyéhez legközelebb fekszik.

katársammá szegődött, kedvességével pedig lebilincselte az idegent is. Elsősorban azonban „anya” volt. Az ő védő szárnyai alatt élvezték apró csemetéim a gondtalan gyermek évek boldog játékeit.

Az asztalon ott állt vízben a lefestendő növény. Ő nézi, figyeli a virágot, hogy kilesse legjellemzőbb vonásait, azután akvarellkép gyanánt megörökíti. De nemcsak a nyiló virágot és a belőle fejlődött termést, hanem a szerény külsejű levelet és a földből előkotort gyökérnek is egy-egy részletét festi le. Kezébe kerül a feslő bimbó. Szeme megakad azon. Leleszi az ecsetet, elmélázva, mélyen elmerül gondolatáiba. Tekintete ott csüng apró gyermekein, ők is még apró bimbók. Szíve megtelik sejtelmes bánattal. „Óh mi lesz belőletek, ha én nem leszek veletek!” Ez a gondolat minduntalan háborgatta a nyugalomát. Rémülettel gondolt az eléje tóduló nyugtalanító képekre, maga előtt látta gyermekeit mint elhagyott árvákat. Lesz e a ki gondozza majd az ő élete bimbóit, hogy nyiló virágokká fejlődhessenek? Festés közben megtöltötte a szívét az a keserű tudat, hogy mindent lehet pótolni, de az édes anyát soha! Mint ha előre sejtette volna jövőendő sorsát, élete tragédiáját. Mint a villámcsapás úgy ért bennünket hirtelen halála.

Könyvem azóta megjelent, négy kiadást is ért, de a színes képek írása-zalomban maradtak.

Kisebb szakközlemények.

Állatok mérgezése rozsdás szalma-val. A takarmány hiány következtében a szalma előlépett elsődrendű takarmánnyá, sőt sok helyen „szuverén“-né is lett. Előfordult, hogy a szalmával étetett állatok (lovak, szarvasmarhák, juhok) között egy hűdéses betegség lépett fel, a mely sokszor gyors elhullásra vezetett. A vizsgálatok megállapították, hogy csak ott betegedtek meg az állatok, ahol rozsdás, fekete foltos szalmát etettek s a szalma vizsgálatával megállapítást nyert, hogy a puccinia graminis gomba fej okozta a megbetegedést. A szalma szecskázott és leforrázott alakban kevésbé volt veszedelmes.

Leveles cukorrépafej és cukorrépaszelet eltartása. A leveles cukorrépafejnek legegyszerűbb eltartási módja az, ha 10—15 hold répának ezt a hulladékát egy halomra hordjuk össze, de hogy a leveles fejek az őszszehordás előtt ne száradjanak ki, a réparól való lemetszéskor kis rakásokra hányandók. A halom sík földön készül, hat méter átmérőt és oly magasságot nyer, hogy a szekerek nagynehezen meg átjárhassanak rajta, mert ezáltal az emberekkel való tipraláson könnyítünk. Ezután sugarasan néhány szalmakévével fedjük a földre, úgy hogy azoknak egyik vége szorosan a takarmányhoz tapadjon s ezután a halmot polyvával, vagy ha az a meredek oldalakon meg nem áll, szalmával takarjuk be s az egészet — kivéven a szalmakévék kiálló végeit — beföldeljük. A szalmakévék rendeltetése az, hogy a földtakaró nyomása folytán a takarmányból kiszivárgó levelet elvezessék; a halomfenéknek tehát nem szabad a környezetnél mélyebben fektüdni s a kévék kiálló végeinél gödrök ásandók. A takarmány és a földtakaró közötti polyva vagy szalmaréteg rendeltetése pedig az, hogy a takarmányt a bemocskolástól óvja. Megjegyzendő még, hogy a halomnak legkésőbb két nap alatt kell elkészülni, mert máskülönben a csakhamar kezdődő erjedés ronja a földtakaróval még el nem látott, tehát nyomást nem szenvedő takarmány alsó részét. Végre magától érthető, hogy az első 14 napon át az ülepedő földtakarón keletkező repedéseket betömjük és a horpadásokat kiegyenlítjük, nehogy az esővíz és a hólé megállhasson rajta. Csehországban a leveles cukorrépafej zsombolyázása is szokásos és pedig úgy, hogy az erősen fonyasztott takarmányt három méter széles kazlakba rakják, rétegenként letiporják és előbb kevés polyvát s azután 50 cm. vastagon földet hánynak rá. Veremben is besavanyíthatjuk a leveles cukorrépafejet s akkor hasonlóan járunk el, mint a zöldtakarmánynak verembeli besavanyításánál.

A cukorrépaszeletet többnyire kifalazott, de néha csak ázott veremben savanyítjuk be. Minél kevesebb vizet tartalmaz s minél frissebb a szelet, annál jobban sikerül a takarmány. Ilyenkor csak egymagában, de rétegenként letiporva kerül a verembe, míg ellenben a tulvizes vagy már nem egészen friss szelet polyvával rétegezve rakandó be. A berakással és a beföldeléssel sietnünk kell s a verem fenekén esetleg összegyűlő lé kiszivattyuzásáról vagy elvezetéséről is kell gondoskodni, hacsak a lé a földverem fenekén el nem szívároghat.

A külsőleg mutatkozó vajhibák. 1. *a penészedés.* Ez akkor lép fel, ha a vaj nedves helyen tartjuk és nem gondoskodunk kellőleg a szellőztetésről és tisztaságáról. A penészgombák ilyenkor ugyanis a vaj felületére rakodnak le, a vajban bomlást idéznek elő, annak undorító ízt adnak. 2. *A csikoltság,* mely a festés és sózás helytelensége folytán keletkezik. 3. *Sárszerű* akkor lesz a vaj, ha a köpülés és gyúrás tulsokáig tartott. A tulsokák köpült vaját hideg helyen kell tartani, mielőtt gyurjuk. 4. *Faggyuszerű* lesz a vaj a nagyobb mennyiségű friss lóhere etetésből, romlott gyári hulladékoktól és ha a vaj meglagyás után kiengedett.

PIAC.

Országos vásárok.

1924. június hó 30-án. Bonchida, Nagybaros, Nagykároly, Szatmár. — Julius hó 1-én. Korond, Királyhalmi, Vurpód, Világos. — 2-án. Balászfalva, Biharódszeg, Lugos, Homoród, Homorodkarácsonyfalva, Erdőd, Alsózorlenc, Marosvécs, Radnót, Erdőszenygyörgy, Váralmás, Kászonalliz. — 3-án. Kettősmező. — 4-én. Alsóárpás, Székelykeresztúr, Dános, Arad, Mezőriményes. — 5-én. Alsócsernáton, Német-szentmiklós, Aranyosgyéres, Nagyhalomgy, Erzsébetváros. — 6-án. Terego, Szászabánya, Kápolnák, Medgyes, Magyarlápós, Marosborsa, Marosilye, Felsőszivány, Tasnád, Drág.

Vegyes közlemények.

Szegődménylevelek és napszámjegyzékek kaphatók az E. G. E.-nél. Több oldalról merült fel az a kívánság, hogy a gazdaközönség gazdasági nyomtatvány szükségletéről gondoskodjék az E. G. E. Ezen kívánalomnak eleget teendő az egyesület egyelőre szegődménylevelet és napszámjegyzéket nyomtatott. A szegődménylevél alkalmas bármily gazdasági alkalmazott alkalmazási feltételeinek felsorolására, a kivett járandóságok feltüntetésére és az átadott tárgyak leltározására. Ezek ára drbkint 2 L. A napszámjegyzék viaszos vászon borítékkal 100 oldalos füzetenként 20 L., 50 oldalos füzetenként 15 L., 16 oldalos nagy ivenként füzetlenül 5 L.-ért áll a gazdaközönség rendelkezésére. Megrendelhetők az E. G. E. titkári hivatalában. (Kolozsvár, Aitila-utca 10.) és a Minerva r. t. könyvkereskedésében, Cluj Str. Regina Maria.

1924. június 17-én Sülelmeden tartott országos vásári jelentés. Szarvasmarhában közepes felhajtás. Csak kövér ökröt vettek 20—22 leis árban külföldi szállításra. Elkelt cirka 109—110 pár javított ökr. Jármos ökröt csak belföldi kiszagdák vettek 12—20000 leig páronként. Elkelt cirka 60 pár jármos ökr. A felhajtott anyag gyenge, meglátszik a nyenge teletetés is, de főleg az apaállatok hibás volta kezd meglátszani az állatállományon. Fejős tehén kevés volt 4—8000 lei volt darabonként. Növendék marhából sok volt a felhajtás, de vásár alig történt. Jó 1 éves borju darabja 2000—2500 lei volt, de nagyon kevés jó anyag van. Isten már teljes a visszaesés. A szarvasmarha vásár a kövér ökr kivételével nyomott és az árak, dacára a lei romlásának, inkább lanyhulnak. A ló felhajtás kevés volt és gyenge minőségű. Az árak esnek, 1 pár jó kocsi ló cserélt gazdát 45000 leiert, 1 pár 35 35000, a többi 15—20 ezer leiert. Vágó lovat vettek 1000—3500 leig darabját. Sertésvásár kevés felhajtással nyomott árakkal, rossz anyaggal jellemezhető. A kiviteli engedély egyáltalán nem befolyásolta az árakat, pedig a sertéstartó gazdák nagy áremelkedésre számítottak. Sovány koca szedett 34—36 lei, uradalmi 38 lei, süldő szedett 37—38 lei, uradalmi 40—42 lei, kövér disznó szedett 34—36 lei, uradalmi 36—38 lei, választott malac 60 lei.

Mezőgazdasági helyzet. A hivatalos jelentés szerint Erdély egyes részeinek kivételével mindenütt tartós szárazság volt, mely május végén megváltozott és június első felében tartós és naponkénti esőzés állott be. Az esőzések a tavaszi vetések, de az őszi helyzetén is sokat segítettek. Az elkészült tavaszi munkákat is be lehetett fejezni, bár a köles- és takarmánynövények vetése még most is folyik. Az esőzések egész Erdély területére kiterjedtek, némely vármegyében jég is esett, anélkül azonban, hogy nagyobb károknak lett volna okozója. *Bukovinában* az esőzés úgy az őszi, mint a tavaszak helyzetét nagyban elősegítette. *Muntémban*, főleg a hegyes vidékeken, tartós és kiadós esőzések voltak. Egyes vármegyékben erős záporosó eseti jéggel ve-

gyesen, mely a szőlőkben okozott károkat, másutt a jégeső ártalmatlanul vonult el a vidék fölött. *Moldovában* a tartós esőzések biztosították a buzatermés kilátását, mely normális aratást ígér. A tavaszi vetések szintén kielégítő fejlődést mutatnak. *Botoşani és Dorohoi megyében* szintén esett jég, de jelentékenyebb károkat nem okozott. *Besszarábiában* többekévesé szintén kielégítő esőzés volt, mely a gabonafélék fejlődését hatékonyan elősegítette.

Állatkiállítások Szatmár vármegyében. Szatmár vármegyei állattenyésztési bizottsága most tartja meg a vármegye különböző helyein az állatjutalmazásokat. E célból állatkiállítások lesznek és pedig június 29-én Sätmaron a sätmári, halmeui és ardudi (szatmári, halmii és erdődi) járások és Szatmár város állattenyésztői állítanak ki július 6-án. Seini (Szinérvár) alján lesz kiállítás a váraljai és avasi járások részére, július 12-én Baia marén (Nagybányán) a város és a járás részére, július 20-án a somkuti járás kiállítása lesz Somcuta marén (Nagy-somkuton), július 27-én pedig a vármegye székhelyén lesz kiállítás a központi járás és Careimari (Nagykároly) részére. — A kiállításokon a legszebb állatok tulajdonosait pénzbeli jutalommal és diszoklevéllel tüntetik ki.

Hirdetések.

Streza kercisoarai fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi július 6-án d. u. 3 órakor a Község háza helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25-ik § a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év július hó 13-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az alapszabályok 21, 24, 31. és 36/e §-ainak módosítása. 2. Netaláni indítványok. Kelt Streza kercisoara, 1924 június 24.

Az igazgatóság.

Felőr és Vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi július hó 13-án d. u. 3 órakor a Község háza rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. § a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év július hó 20-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az igazgatóság kiegészítése. 2. Netaláni indítványok. Kelt Felőr, 1924 jun. 24.

Az igazgatóság.

Csikszentdomokosi fogy. és ért. szövetkezet 1924. évi július hó 13-án délután 3 órakor a szövetkezet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. § a értelmében meghívotnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év július hó 20-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Üzletreszek befizetése. 2. Az igazgatóság kiegészítése. 3. Feltgyelő-bizottság választása. 4. Netaláni indítványok. Kelt Csikszentdomokos, 1924. június 25.

Az igazgatóság.

Apróhirdetések.

Apróhirdetések ára: szavanként 2 lei. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számítottatnak, Legkisebb apróhirdetés díja 20 lei.

Isapánt keresek azonnali belépésre jó bizonyított ványal, ki a gazdasági gépek kezelését teljesen ismeri. Szent-Iványi Gábor gazdasága Santlonlunca, up. Ozun. 3685

Tejzseparátort keresek megvételre. Cluj a kládóban. 3691.